

Natuur Oostzanerveld

scoort hoog

7,4

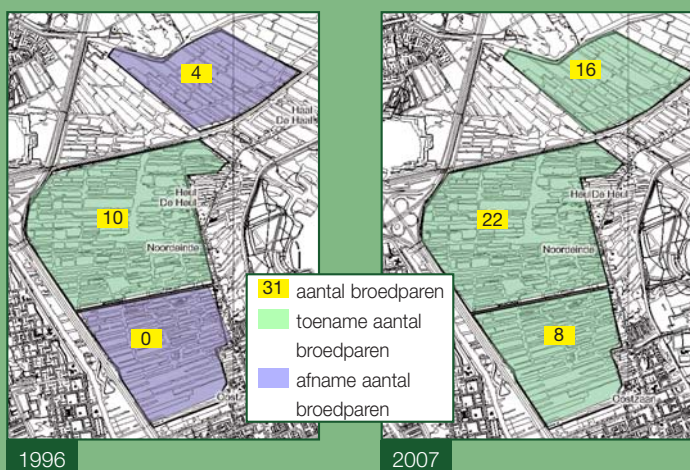
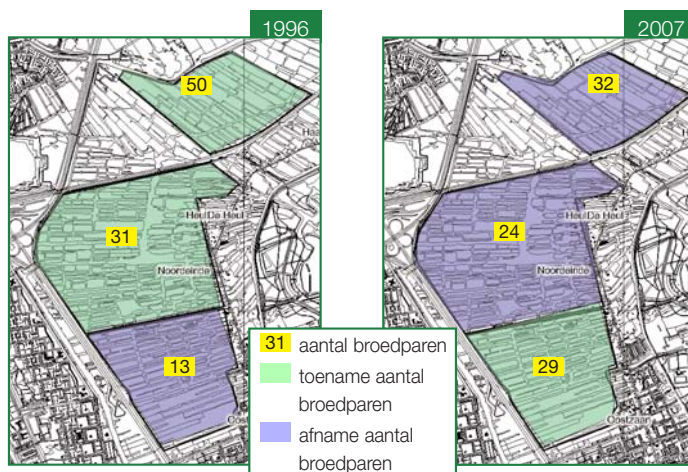
Het Oostzanerveld scoort! Het is zonder twijfel een van de beste weidevogelgebieden van Nederland. Ook de begroeiing is bijzonder en waardevol. Het Oostzanerveld heeft grote oppervlakten aan vegetaties die niet of zeer moeilijk te vervangen zijn. Dit is het argument geweest om het gebied de habitatrichtlijnstatus te geven.

En dat is nog niet alles. Onlangs is het gebied genomineerd als een van de negen snelwegpanorama's, waaruit blijkt dat ook het landschap van de polder Oostzaan hoog gewaardeerd wordt. Dat het mooi is weten de recreanten allang. Het gebied krijgt van hen een rapportcijfer van 7,4.

Grutto

Weidevogels staan niet bovenaan de lijst in Natura 2000-gebieden. De Vogelbeschermingswacht Zaanstreek heeft gevraagd om de Grutto toe te voegen aan de Natura 2000 broedvogeldoelen. Het aantal Grutto's daalde landelijk de afgelopen tien jaar met 30 procent. In het Oostzanerveld blijft de achteruitgang beperkt tot slechts 15 procent. De meeste Grutto's geven de voorkeur aan het broedgebied ten noorden van de spoorlijn. Kievit en Tureluur nemen in aantal toe. Het grootste gedeelte van het Oostzanerveld wordt geïnventariseerd door drie vogelaars. Het noordelijke stuk (80 ha) door Henk Harrewijne, het middelste (187 ha) door Ed Staats en het zuidelijke deel (125 ha) door Bernard Ebbelaar.

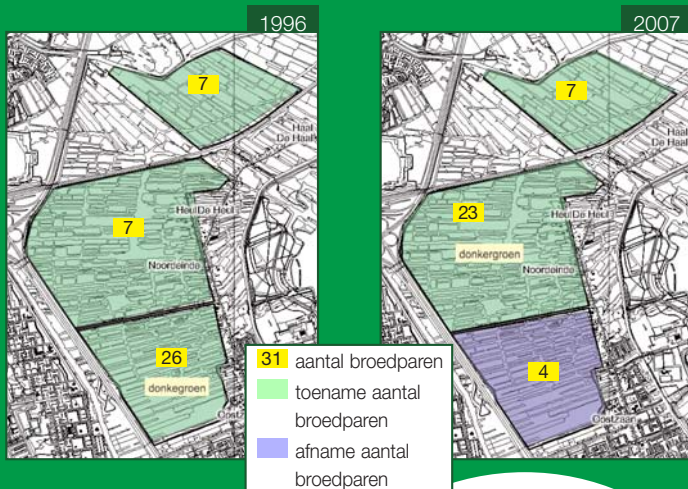

Krakeend

De Krakeend neemt de laatste jaren in het Oostzanerveld sterk in aantal toe. Zijn succes komt doordat hij een liefhebber is van het minder strakke weiland. In 2002 broedden er zelfs even ruim zeventig paartjes. De Slobeend is de afgelopen tien jaar in aantal licht gedaald. De meeste eenden broeden in het deel ten noorden van de spoorlijn.

Visdief

De visdief staat als koloniebroeder hoog in de lijst van Natura 2000. Hij zoekt vaak bescherming bij de kokmeeuw. De kolonie verschuift door het Oostzanerveld maar blijft aanwezig.

Het is moeilijk de visdief met beheerpakketten te beschermen omdat de kolonie niet elk jaar op hetzelfde perceel verblijft.

Als de andere jonge weidevogels al kunnen vliegen zit de visdief vaak nog op de eieren te broeden.

Maaien of beweiden voor 15 juli betekent het einde van de kolonie.

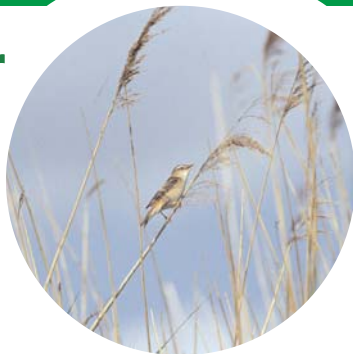
Toch is de soort al jarenlang kind aan huis in de polder.

Rietzanger

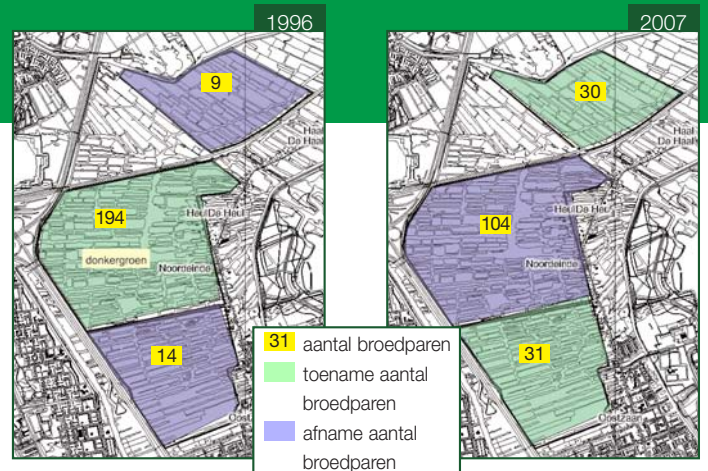
De rietzanger houdt van oud riet. Omdat er meer oud riet wordt gemaaid is hij in aantal iets teruggelopen.

De kleine karekiet, die naast oud riet ook in jong riet broedt, neemt in aantal toe.

Andere Natura 2000-voegrichtlijn-broedvogels zijn Roerdomp (3 paar) en Bruine Kiekendief (2 paar). Zij

bevinden zich in het leefgebied van de rietzanger. Waar de rietzanger broedt worden

ook Natura 2000-habitat-typen gehaald. Voorbeelden zijn ruigten en zoomen of tril-

venen. Maar ook habitat-soorten als noordse woelmuis zijn er te vinden.

Bijzondere vegetaties

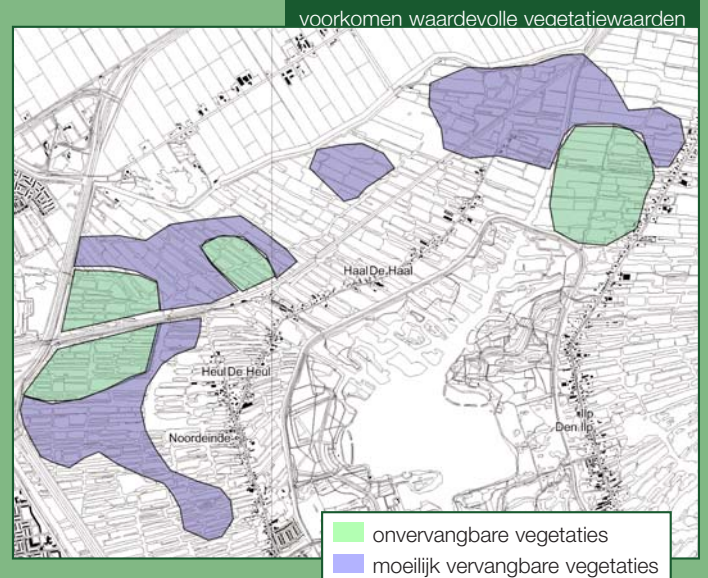
De aanwijzing van de polder Oostzaan als habitatrichtlijngebied geeft aan dat het Oostzanerveld rijk is aan vegetaties met hoge botanische waarden die op nationaal niveau onvervangbaar of zeer moeilijk vervangbaar zijn. Alle stadia van de verlandingsreeks zijn er te vinden. De polder is een leefgebied voor soorten die op Europees niveau als zeer belangrijk worden beschouwd.

Een groot deel van de polder bevat bijzondere vegetaties. Dit is met name te danken aan het jarenlang gevoerde vegetatiegerichte beheer.

Zo mag er pas gemaaid worden na 1 september en kan er in het gebied geen mest uitgereden worden.

Naast de vele op het veenmos groeiende orchideeën zijn bekende soorten:

- Groot nimfkruid: een waterplant die in veel sloten staat.
- Cranberry of veenbes: komt vooral voor op 'vochtige heiden' en werd vroeger massaal geoogst om 'in de stad' verkocht te worden.
- Ronde zonnedauw: een vleesetend plantje dat te vinden is op trilveen.

Noordse woelmuis

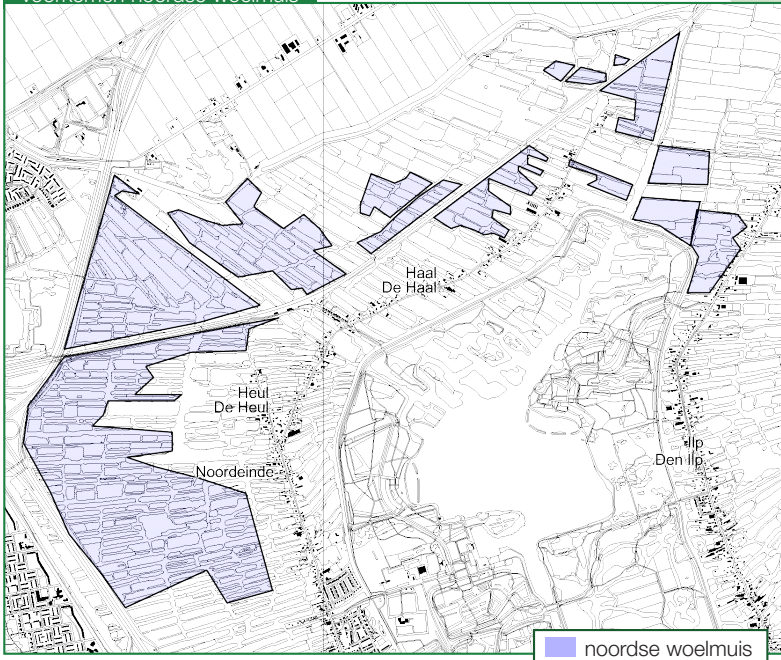
De noordse woelmuis doet het goed in Oostzaan. De ruigte, de zoomen en overgangs- en trilvenen zijn bij dit diertje in trek. Ook de smalle rietkragen langs de rand van de percelen worden intensief gebruikt als leefgebied.

De sterke populatie dankt zijn bestaansrecht aan de vele eilanden en het voorkomen van ruigere delen in het gebied. Door zijn isolement is de concurrentie met andere landgebonden muizen zeer klein. Waar de noordse woelmuis zich thuisvoelt broeden ook zeer veel rietvogels. Bescherm je de noordse woelmuis, dan bescherm je indirect veel rodelijstsoorten.

De noordse woelmuis komt voor op de rode lijst voor zoogdieren (kwetsbaar) en op de habitatrichtlijn. Ondanks een afname in Hollands Midden komt de soort in de polder Oostzaan nog steeds veel voor (zie kaart).

voorkomen noordse woelmuis

Vrijwilligers en schoolkinderen

In samenwerking met Staatsbosbeheer is in 2003 een moeras gecreëerd. Diverse sloten zijn afgedamd om een hoger waterpeil te kunnen krijgen. De houten watermolen, betaald door Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, pompt het nieuwe leefgebied vol water. Vogels als Waterral, Porseleinhoen, Roerdomp en Snor profiteren hiervan direct.

Maar ook na de aanleg van het moeras gaat elke maand een groep vrijwilligers in het veld werken. Zeer slappe percelen met veenmos worden beheerd. En door het bestrijden van houtopslag behouden we een open landschap. In de maand mei bezoeken ruim 1000 schoolkinderen het Oostzanerveld. Ze varen met de boot die is gefinancierd uit de ILG en de weidevogelimpuls (een extra bijdrage van LNV). De boot is een gezamenlijk project van de Vogelbeschermingswacht, Stichting Natuur en Milieu Educatie en Staatsbosbeheer.

Recreatieve kwaliteiten

In 2003 is door de dienst ruimtelijke ordening Amsterdam onder inwoners van Zaanadam en Oostzaan een onderzoek gehouden waarin geïnventariseerd is wat de recreatiewensen en mogelijkheden in de veenweidegebieden rond Zaanstad en Oostzaan zijn en hoe deze gebieden gewaardeerd worden. De tevredenheidsscore is hoog: 7,4.

De polder wordt druk bevaren door vele recreanten. Wij maken ons regelmatig zorgen over de opkomst van de vele jeugdige bestuurders van snelle motorboten die de rust verstoren en de nesten in de oever beschadigen. Gelukkig zijn er ook veel mensen die de stilte van de polder opzoeken en genieten van de vogels en het landschap. Veel water-

recreanten hebben last van de bagger. Daardoor komen ze wel eens vast te zitten met de boot. De hele polder baggeren is erg duur maar een uitgebaggerde vaarroute voor de vele natuurgenieters zou mogelijk een goede oplossing zijn. Te veel recreatie hoeft ook niet want het Twiske is dichtbij. Ook daar is voor een ieder iets te vinden.

Oostzanerveld

Landschap

De polder oostzaan is aangewezen als een van de negen snelwegpanorama's. Dit zijn gebieden langs de snelweg met zicht op waardevol en karakteristiek landschap. Met name de open en waterrijke veenweiden van Oostzaan worden hoog gewaardeerd.

Wij zijn zeer blij met deze waardering van onze dagelijkse bewonderaars. Het geeft maar weer eens aan dat het Oostzanerveld op meer terreinen hoog scoort; zelfs vanuit een deprimerende file.

Colofon

Deze folder is uitgegeven door
Vogelbeschermingswacht Zaanstreek

Productie: www.tiu.nl
Ontwerp: Pieter de Jong

Foto's:
Johan Bos (pag. 1, grutto; pag. 2,
visdief & pag. 3, rietkraag.
Tim Hofmeester (pag. 3, noordse woelmuis)
beeld: www.naturebits.com